

Šūnu adhēzijas zudums aizkuņģa dziedzera duktālā adenokarcinomā

Zane Simtniece, Ilze Štrumfa,
Andrejs Vanags¹, Jānis Gardovskis¹

Rīgas Stradiņa universitāte, Patoloģijas katedra, Latvija

¹ Rīgas Stradiņa universitāte, Ķirurģijas katedra, Latvija

Ievads. Šūnu normālā savstarpējā kontaktā nozīmīga loma piemīt adhēzijas molekulām. Epiteliālo šūnu adhēziju nodrošina E-kadherīns, ko kodē *CDH1* gēns. Ļaundabīgu audzēju gadījumā E-kadherīna ekspresija zūd, līdz ar to audzējs iegūst invazīvu un metastazējošu raksturu. Vienlaicīgi E-kadherīna ekspresijas zudums un iegūta vimentīna ekspresija ir saistīta ar epiteliāli mezenhimālu transformāciju – epiteliālas izcelsmes šūnas iegūst mezenhimālu uzbūvi. Visu šo pazīmju attīstīšanās audzēju padara gan agresīvāku, gan grūtāk ārstējamu [Pečīna-Slaus, 2003; Masugi, et al., 2009].

Darba mērķis. Pētījuma mērķis ir noteikt E-kadherīna ekspresijas zudumu aizkuņģa dziedzera duktdālā adenokarcinomā (ADAC) un tā korelāciju ar citiem audzēju raksturojošajiem klīniskajiem vai patomorfoloģiskajiem parametriem.

Materiāls un metodes. Retrospektīvā pētījumā tika iekļauti 75 secīgi potenciāli radikāli operēti ADAC gadījumi. Analizējamie parametri bija: pacienta vecums, dzimums, audzēja izmērs (lielākais audzēja diametrs), audzēja raksturojums pēc TNM parametriem (*AJCC Cancer Staging Handbook*, 7th ed., 2010), audzēja stadija un diferenciacijas pakāpe (augsta, G1; vidēja, G2 vai zema, G3). E-kadherīna ekspresija tika noteikta, izmantojot imūnhistoķīmisko vizualizāciju, un rezultāti izteikti kā pozitīvo šūnu relatīvais daudzums (%). Datu statistiskai apstrādei tika izmantota SPSS (versija 20) programma. Pētījuma veikšanai tika iegūta Rīgas Stradiņa universitātes Ētikas komitejas atļauja.

Rezultāti. Pētījumā tika iekļauti 75 ADAC gadījumi. Vidējais pacientu vecums bija 63,8 gadi (95% TI = 61,5–66,5). 52,0% (95% TI = 41,3–62,7) pacientu bija sievietes. Biežākie audzēju raksturojošie parametri bija: audzēja izmērs > 2 cm – 91,4% (95% TI = 81,3–96,2); vidējais audzēja izmērs – 3,6 cm (3,3–3,9); T3 – 94,6% (95% TI = 89,2–98,6); N1 – 68,5% (95% TI = 58,9–79,4); audzēja stadija IIA – 27,4% (95% TI = 17,8–37,0); audzēja stadija IIB – 64,4% (95% TI = 53,4–73,3); G2 – 58,1% (95% TI = 45,9–68,9) gadījumu.

Saglabāta E-kadherīna ekspresija tika novērota 98,6% (95% TI = 92,8–100) ADAC gadījumu ar pozitīvo šūnu vidējo relatīvo daudzumu 63,0% (95% TI = 56,2–70,32), pozitīvo šūnu relatīvā daudzuma diapazonu no 5 līdz 99%, mediāna – 70,5% (95% TI = 55,5–83,50). Aizkuņģa dziedzera izvados bez malignitātes E-kadherīna ekspresija bija novērojama visos gadījumos, pie tam pozitīvo šūnu vidējais procentuālais skaits bija 68,6% (95% TI = 60,5–76,2), pozitīvo šūnu diapazons no 3 līdz 100% un mediāna – 85,0% (95% TI = 65,0–94,5). Netika konstatēta statistiski ticama saistība starp E-kadherīna ekspresiju un audzēja patomorfoloģiskajiem parametriem.

Secinājumi. Aizkuņģa dziedzera duktdālai adenokarcinomai raksturīgs liels izmērs, plaša invāzija un bieža audzēja izplatība uz limfas mezgliem arī potenciāli radikāli operētu pacientu grupā. Audzēja audos ir novērojams E-kadherīna ekspresijas zudums, tomēr ekspresijas dati nav statistiski ticami atšķirīgi no aizkuņģa dziedzera izvadu parametriem. E-kadherīna ekspresija audzējā nekorelē ar tā citiem patomorfoloģiskajiem parametriem. Iegūtie rezultāti netieši norāda uz citu invāzijas faktoru svarīgu lomu aizkuņģa dziedzera duktdālas adenokarcinomas lokālajā augšanā un izplatībā.